

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 22. maja 2023. godine
Ref.br.:RK 2185/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI42/22

Podnosilac

Hysni Bajraj

**Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova
PNS. br. 58/2021 od 8. novembra 2021. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu -Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Hysni Bajraj, sa prebivalištem u Đakovici, opština Đakovica, koga zastupaju advokati Fis Murati i Labinot Murati iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [PNS. br. 58/2021] od 8. novembra 2021. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa naredbom za dugoročnu zaplenu [PNDS. br. 16/21] od 15. oktobra 2021. godine Osnovnog suda u Prištini-Specijalni departman (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnosilac zahteva je osporenu odluku primio 13. decembra 2021. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 12. aprila 2022. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 19. aprila 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
8. Dana 19. aprila 2022. godine, Sud je obavestio Apelacioni sud o registraciji zahteva i istim dostavio kopiju zahteva.
9. Dana 20. aprila 2022. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Bajram Ljatifi (predsedavajući), Safet Hoxha i Radomir Laban, članovi.
10. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
11. Dana 12. aprila 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (u daljem tekstu: STRK), 28. februara 2020. godine, primilo slučaj [NJN. br. 18/2020], obnovljen 6. septembra, 2021, sa pozivom na broj [MD/DBGJ/4045/fn/21 i DBJN/2020-183], koji su podnele švajcarske vlasti preko Ministarstva pravde-Departman za međunarodnu pravnu saradnju zajedno sa drugim spisima u vezi sa

zahtevom za oduzimanje, odnosno za davanje bankovnih podataka, dokumenata o otvaranju bankovnog računa, dokumenata o legitimaciji i spiskova bankovnog prometa, zajedno sa pojedinačnim potvrdama za odlazne transfere i potvrdama za podizanje novca podnosioca zahteva i A.B.-a (sin podnosioca zahteva).

13. Shodno tome, Tužilaštvo grada Bazela je putem zahteva za međunarodnu međusobnu pravnu pomoć za krivični predmet u istražnom postupku protiv: (i) A.B. osumnjičenog za izvršenje dela profesionalna prevara, profesionalno pranje novca, falsifikovanje dokumenata, višestruko podstrekavanje na falsifikovanje službenih dokumenata, kao i protiv (ii) podnosioca zahteva osumnjičenog za izvršenje dela pranje novca, tražilo od organa Republike Kosovo da u kontekstu pronalaženja drugih umešanih lica, ali i utvrđivanja mogućeg priliva novca iz nelegalnih izvora, preduzme konkretne radnje: (1) vršenje kontrole stanova [...] ; (2) istragu kod bankarskih institucija na Kosovu u vezi sa postojanjem bankovnih računa [...] na ime podnosioca zahteva i A.B.-a, kao i oduzimanje njihove imovine.
14. Dana 14. septembra 2021. godine, STRK je izdao naredbu o privremenom zamrzavanju sredstava i naredbu o sprečavanju povlačenja sredstava sa bankovnog računa [NJN. br. 18/2020], izvršivši (i) privremeno zamrzavanje imovine, odnosno bankovnih računa za podnosioca zahteva i A.B.-a, oboje okrivljeni, u određenim poslovnim bankama, kao i (ii) izvršivši privremeno zamrzavanje sredstava, odnosno imovine koja je u posedu podnosioca zahteva. U obrazloženju ove naredbe, STRK je naglasio sledeće:

“Zaplenu je neophodna da bi se u budućnosti obezbedio nalog za konfiskaciju, jer postoji bojazan da će optuženi učiniti sve da spreče oduzimanje imovine od strane države, uzimajući u obzir da su svesni činjeničnog i pravnog stanja.

Prema rezultatima istrage, A.B. i Hysni Bajraj su osumnjičeni za pranje novca. Dobili su gotov novac za renoviranje i kupovinu nekretnina. Oni poseduju kuću koju nikada ne bi mogli da priušte da se finansiraju sopstvenim sredstvima i voze toliko skupo vozilo, koje da bi kupili, morali bi da uštede sav prihod od juna 2018. godine do 2019. godine, a da ne potroše ni centa na troškove života. Iz tog razloga treba zapleniti račune na Kosovu, imovinu koja se nalazi na Kosovu: eventualne bankovne račune vlasnika pomenutog računa u ovoj bankarskoj instituciji”.

15. Dana 14. septembra 2021. godine, STRK je podneo zahtev za izdavanje naredbe za zaplenu sredstava sa brojem [NJN. br. 18/2020] Osnovnom sudu, kojim je tražio izdavanje naloga za zaplenu za bankovne račune i imovinu (sredstva) navedenu u ovom nalogu.
16. Dana 15. septembra 2021. godine, Osnovni sud je nalogom za privremeno zamrzavanje sredstava [PNDS. br. 16/2021] protiv osumnjičenih: podnosioca zahteva i A.B.-a, (i) naložio privremeno zamrzavanje sredstava, odnosno bankovnih računa u nekoliko banaka, uključujući: bankovne račune u Raiffeisen banci; ProCredit Banci i Bankën Kombëtare Tregtare (BKT); (ii) naložio privremeno zamrzavanje sredstava, odnosno imovine u posedu podnosioca zahteva, što je uključivalo stanove u Prištini i nekoliko parcela u selu Zrze - opština Orahovac i u Đakovici; [...] nalog za zaplenu je važio 30 dana od dana izdavanja i od 15. septembra 2021. godine do 15. oktobra 2021. godine; ročište je zakazano za 11. oktobar 2021. godine, a zainteresovana lica koja se protive zamrzavanju ove imovine moraju učestvovati na zakazanom ročištu [...], gde će imati priliku da iznesu svoje argumente u vezi sa nalogom za zaplenu; dugoročna zaplena ove imovine se može naložiti na ovom ročištu i utiče na prava podnosioca zahteva na ovu imovinu.

17. Dana 15. oktobra 2021. godine, Osnovni sud je naredbom za dugoročnu zaplenu [PNDS. br. 16/2021]: (I) usvojio zahtev za nalog za zaplenu sredstava [NJN. br. 18/2020] od 14. septembra 2021. godine STRK-a; (II) potvrdio dugoročnu zaplenu sredstava zabranjenih nalogom za privremeno zamrzavanje sredstava [PNDS. br. 16/2021] od 15. septembra 2021. godine; (III) naložio dugoročnu zaplenu sredstava (nekretnine i bankovnih računa) na ime/posed podnosioca zahteva i okrivljenog A.B. koje uključuju: bankovne račune u Raiffeisen banci, ProCredit banci i Bankën Kombëtare Tregtare (BKT); nepokretnu imovinu u posedu/vlasništvu podnosioca zahteva, koja uključuje stanove u Prištini, parcele u selu Zrza-opština Orahovac i u Đakovici; (IV) zabranio svaku bankarsku transakciju (uključujući: deponovanje, podizanje, transfer, zatvaranje računa, ovlašćenje drugim licima na računu, itd.) na bankovnim računima istaknutim pod tačkama II i III ovog naloga; (V) ovu naredbu za dugoročnu zaplenu u vezi sa bankovnim računima sprovodiće bankarske institucije u kojima su otvoreni ovi računi, odnosno bankarske institucije istaknute pod tačkama II i III ovog naloga; [...] (VII) ovaj nalog za zaplenu mora sprovesti Komora javnih beležnika Republike Kosovo (Notarske kancelarije Republike Kosovo) i Služba za katastar i geodeziju opština u kojima se nalazi imovina pomenuta pod tačkama II i III ovog naloga; [...] (IX) ovaj nalog za zaplenu važi do okončanja sudskog razmatranja, istrage, ili kao što je propisano u stavu 11 člana 266. ZKPRK-a; (X) žalba ne zadržava izvršenje ovog naloga.
18. U obrazloženju ove naredbe, Osnovni sud je, između ostalog, obrazložio: „*Na osnovu bankovnih računa, koje je podnela odbrana kao dokaz na ročištu za izdavanje naredbe za dugoročnu zaplenu, vide se bankovne cirkulacije iznosa koje je deponovao i povukao okrivljeni Hysni Bajraj, međutim, bez ijedne činjenice ili dokaza okrivljeni Hysni Bajraj nije mogao da dokaže odakle je novac prebačen na bankovne račune, kako je taj novac deponovan u banci i odakle je ostvaren. Zapravo, sud je to takođe potvrdio i na osnovu izjave samog okrivljenog Hysnija Bajraja, da su finansijska sredstva sredstva koje je deponovao s vremena na vreme na svoj račun kroz gotovinu i da taj novac proizilazi iz posla dok je radio u Švajcarskoj, bez davanja bilo kog konkretnog dokaza*”.
19. Dana 28. oktobra 2021. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu na gore navedenu naredbu zbog povrede proceduralnih odredbi, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da Apelacioni sud odbije zahtev za izdavanje naredbe za zaplenu sredstava [NJN. br. 18/2020] od 14. septembra 2021. godine STRK-a, tako da se naredi momentalno oslobađanje imovine/sredstava i poništi naredba za dugoročnu zaplenu sa brojem [PNDS. br. 16/2021] od 15. oktobra 2021. godine Osnovnog suda i da se slučaj vrati na presuđivanje istom sudu.
20. Dana 2. oktobra 2021. godine, apelacioni tužilac Kosova je, podneskom [PPN/I. br. 345/2021], predložio da Apelacioni sud odbije, kao neosnovanu, žalbu u vezi sa naredbom za dugoročnu zaplenu [PNDS. br. 16/21] i da se ista potvrdi i ostane na snazi.
21. Dana 8. novembra 2021. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [PNS. br. 58/2021], odbio, kao neosnovane, žalbe podnosioca zahteva i A.B.-a, dok je potvrdio naredbu za dugoročnu zaplenu [PNDS. br. 16/21] od 15. oktobra 2021. godine Osnovnog suda. U svom obrazloženju, Apelacioni sud je istakao sledeće:

Prema oceni Apelacionog suda Kosova, navodi izneti u žalbama nisu održivi, jer, kako proizilazi iz spisa predmeta, postoji osnovana sumnja da su osumnjičeni izvršili krivično delo za koje su optuženi. Dakle, na osnovu toga proizilazi i sumnja da se imovina/sredstva i bankovni računi za koje je izrečena naredba za

dugoročnu zaplenu protiv gore navedenih optužnih, stekla izvršenjem krivičnih dela definisanih krivičnim zakonodavstvom Švajcarske, odnosno krivičnog dela prevara zbog privredne sumnje, krivičnog dela falsifikovanje isprava na dužnosti i krivičnog dela pranje novca.

Stoga, na osnovu svih činjenica postoji zakonska osnov iz člana 266. ZKPRK-a za izdavanje naredbe za dugoročnu zaplenu i ne ističe do okončanja sudskog razmatranja, okončanja istrage ili prema članu 266, stavova 10 i 11 ZKPRK-a.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva navodi da je osporena odluka doneta uz povredu osnovnih prava i sloboda zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
23. Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podnosilac zahteva navodi da oporenoj odluci *nedostaje obrazloženje*, jer nije dato dovoljno i adekvatno obrazloženje u pogledu odbijanja žalbe podnosioca zahteva i ostavljanja na snazi naredbe za dugoročnu zaplenu imovine.
24. S tim u vezi, podnosilac zahteva je naglasio da je na osnovu člana 266, stavovi 1 i 5 i stava 6, tačke 6.2. Zakonika o krivičnom postupku, nadležni organ za izdavanje naredbe za dugotrajnu zaplenu, kao je tražilo Švajcarsko tužilaštvo, sud, tako da je u skladu sa članom 82, stav 1, Zakona o međunarodnoj pravnoj saradnji u krivičnim pitanjima, zahtev za zamrzavanje imovine trebao da podnese nadležni sud u Švajcarskoj i ne tužilaštvo, kao što se dogodilo u ovom slučaju.
25. Pored toga, podnosilac zahteva je navodio da zahtev za međunarodnu saradnju koji je podnelo Bazelsko tužilaštvo nije sastavljen i podnet u skladu sa članom 83, stav 1, tačke 1.2 i 1.3 Zakona o međunarodnoj pravnoj saradnji u krivičnim pitanjima, ističući da u konkretnom slučaju zahtev švajcarskih vlasti nije sadržao informaciju o tome kada je počinjeno navodno krivično delo (vreme izvršenja krivičnog dela), i nije sadržao nikakve informacije o zastarelosti krivičnih dela zbog kojih su bili pod istragom u Švajcarskoj.
26. Što se tiče navodnih povreda člana 32. Ustava, podnosilac zahteva ističe da nerazmatranje žalbenih navoda i nedavanje tačnih i jasnih odgovora u vezi sa žalbenim navodima, krši član 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, jer pravo na pravno sredstvo ne podrazumeva samo podnošenje žalbe u procesnom smislu, već postupanje po žalbi u materijalnom pogledu od strane organa koji je nadležan da razmatra i odlučuje, u smislu da nadležni organ razmotri navode podnete u žalbi i odluči u vezi sa žalbom i za iste navode ima zakonsku i ustavnu obavezu da obezbedi obrazloženje i odgovor da li su navodi održivi/neodrživi, i ako jesu, iz kog razloga.
27. Shodno tome, dovodeći u vezu navodne povrede člana 32. Ustava sa *obrazloženom sudskom odlukom*, podnosilac zahteva ponavlja da Apelacioni sud nije pružio obrazloženje u vezi sa navodnom povredom člana 82, stav 1, Zakona o međunarodnoj pravnoj saradnji u krivičnim pitanjima u odnosu na član 266, stav 1 i 5, kao i stav 6, tačka 6.2. Zakonika o krivičnom postupku.
28. Podnosilac zahteva takođe ističe da redovni sudovi u obrazloženju za određivanje naredbe za dugoročnu zaplenu imovine nisu obrazložili na osnovu kojih dokaza je utvrđeno da je izvršio krivično delo za koje se tereti i da je njegova imovina stvorena krivičnim delom. On takođe ističe da nema zakonsku obavezu da predoči dovoljno

dokaza da dokaže svoje bogatstvo i da opravda kretanje sredstava preko bankovnog računa. Shodno tome, prema podnosiocu zahteva, u ovom slučaju, teret dokazivanja je prebačen sa tužioca na okrivljenog - podnosioca zahteva.

29. Podnosilac zahteva takođe navodi da je nedavanjem odgovora i pojašnjenja od strane redovnih sudova povređeno i *načelo kontradiktornosti* i *načelo jednakosti oružja*, budući da podnosilac zahteva nije bio upoznat sa dokazima kojima raspolaže tužilaštvo i sud da bi okrivljeni imao mogućnost da osporite dokaze. Pored toga, podnosilac zahteva naglašava da Apelacioni sud nije dao nikakvo pojašnjenje i odgovor u vezi sa odbijanjem predloga odbrane od strane prvostepenog suda da se kao svedok sasluša doušnik koji je naveden u zahtevu švajcarskih organa, tako da je zbog tog odbijanja, odbrana u žalbi tvrdila da je ozbiljno povređeno načelo jednakosti oružja. Takođe, isti navodi da mu Apelacioni sud nije dao odgovor na dokaze dostavljene putem „Podneska za dostavljanje dodatnih dokaza od 21. novembra 2021. godine i shodno tome je povređeno načelo jednakosti oružja”.
30. Što se tiče aspekta obrazloženja sudske odluke, podnosilac zahteva citira i slučaj Suda [KI75/21](#), podnosilac zahteva: „*Abrazen LLC*“, „*Energy Development Group Kosova LLC*“, „*Alsi & Co. Kosove LLC*“ i „*Building Construction LLC*“, gde ističe da sudovi moraju da daju konkretne i jasne odgovore u vezi sa bitnim navodima strane, onima koji su odlučujući za ishod postupka i navodima koji se odnose na prava i slobode zagarantovane Ustavom.
31. Podnosilac zahteva dalje iznosi navode u vezi sa „*dvostrukim standardima ocene dokaza*“ od strane redovnih sudova, pošto su isti lako razmotrili i usvojili navode tužilaštva, dok je, što se tiče obrazloženja koje je podnosilac zahteva izneo nezakonitom stvaranjem svoje imovine, navodio da su sudovi utvrdili da „pitanje o tome kako je stvorena ova imovina treba proveriti tokom istrage”.
32. Takođe, kao još jednu povredu učinjenu osporenom odlukom, podnosilac zahteva ističe da je naredbu o dugoročnoj zaplenu imovine izdao Osnovni sud nakon isteka roka od 30 dana, odnosno 31. dana, dok Apelacioni sud nije uopšte razjasnio ovo pitanje.
33. Podnosilac zahteva takođe smatra da njegovo lišavanje korišćenja svoje imovine predstavlja povredu člana 46. Ustava, jer navodi da se svojina može ograničiti samo pravičnom i zakonitom odlukom, što nije bio slučaj u okolnostima konkretnog slučaja.
34. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da usvoji njegov zahtev kao prihvatljiv i utvrdi da je došlo do (II) povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a; III. Da proglasi ništavim rešenje [PNS. br. 58/2021] od 8. novembra 2021. godine Apelacionog suda; naredbu za dugoročnu zaplenu imovine [PNDS. br. 16/2021] od 15. oktobra 2021. godine Osnovnog suda; (IV) Da vrati na preispitivanje naredbu za dugoročnu zaplenu imovine [PNDS. br. 16/2021] od 15. oktobra 2021. godine Osnovnog suda u skladu sa presudom ovog suda.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.
6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.
7. Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.

Član 32. [Pravo na pravno sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Član 46. [Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.
2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.
3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijuje.
4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.
5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.

ZAKON BR. 04/L-213 O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ SARADNJI U KRIVIČNIM PITANJIMA

Član 82

Organ koji podnosi zahteve za pravnu pomoć

1. Tokom pred-pretresnog postupka do podizanja optužnice, zahtevi za pravnu pomoć se podnose od strane državnog tužioca koji sprovodi postupak za koji se pomoć traži. Kada postupak ili mera koja se zahteva, ako bi bila preduzeta u Republici Kosova na osnovu zakonika o krivičnom postupku, zahtevala bi jedan sudski nalog, onda zahtev treba podnositi sud na osnovu zahteva državnog tužioca.
2. Nakon podizanja optužnice, zahtev za pravnu pomoć podnosi sud koji sprovodi postupak za koji se zahteva pravna pomoć.

3. Zahtevi za pravnu pomoć podnose se ministarstvu koje ih razmatra i šalje zajedno sa svom pratećom dokumentacijom od organa zamoljene države.

Član 83 **Sadržaj zahteva**

1. Zahtev za pomoć u pisanoj formi obuhvata sledeće informacije:

[...]

1.3. Navode važećih zakonskih odredbi, odredbe o zastarevanju i o kazni koja se može izreći;

[...]

Član 90 **Pretraga, zamrzavanje i oduzimanje**

1. Zahtev za pretragu, zamrzavanje i oduzimanje imovine mora da ispunjava sledeće uslove:

1.1. krivično delo koje je prouzrokovalo podnošenje zahteva, treba da bude kažnjivo zakonom države molilje kao i domaćim zakonom; i

1.2. izvršenje zahteva treba da se obavlja u skladu sa domaćim zakonom.

ZAKONIK Br. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 264 **Privremeno zamrzavanje sredstava**

1. Ako je istražna faza odobrena za krivično delo iz člana 90, ovog zakonika državni tužilac može da izda nalog za sprečavanje prodaje, prenosa vlasništva ili podizanja sa računa bilo koje stavke koja je opisana u stavu 2 ili 3. ovog člana.

2. Svaki objekat, nepokretna imovina, pokretna imovina ili sredstvo za koje državni tužilac ima jasno izrečive dokaze koji pokazuju osnovanu sumnju da je:

2.1. objekat, nepokretna imovina, pokretna imovina ili sredstvo bilo korišćeno u krivičnom delu koje je pod istragom,

2.2. objekat, nepokretna imovina, pokretna imovina ili sredstvo dokaz krivičnog dela koje je pod istragom, ili 113

2.3. objekat, nepokretna imovina, pokretna imovina ili sredstvo stečeno krivičnim delom koje je pod istragom.

3. Svaki finansijski račun pod istragom koji pripada okrivljenom koji može da sadrži novčana sredstva:

3.1. stečena krivičnim delom koje je pod istragom, ili 3.2 koja se koriste za nastavak izvršenja krivičnog dela koje je pod istragom.

[...]

Član 266 **Ročište za potvrđivanje naloga za zaplenu imovine**

1. Sudija za prethodni postupak može da razmatra dokaze ili svedoke prethodno izdate naredbe za zaplenu kada odlučuje o izdavanju naredbe za dugoročnu zaplenu na kraju ročišta za zaplenu. On ili ona takođe naredbu za dugoročnu zaplenu zasniva na dokazima predstavljenim tokom ročišta za zaplenu shodno stavovima 2, 3 i 4 ovog člana.
2. Državni tužilac iznosi dokaze ili svedoke u prilog naredbi za zaplenu.
3. Okrivljeni može da predstavi dokaze ili svedoke protiv dokaza koji idu u prilog naredbi za zaplenu ili dokaze koji mogu da ospore pravne osnove za naredbu za zaplenu.
4. Ostale stranke sa interesom u imovini će predstaviti dokaze ili svedoke protiv dokaza u prilog naredbi za zaplenu ili dokaze koji mogu da ospore pravne osnove za naredbu za zaplenu.
5. Sudija za prethodni postupak izdaje naredbu za dugoročnu zaplenu za svako traženo sredstvo samo ako postoji jasno izreciv dokaz koji pokazuje opravdani razlog za izdavanje naredbe.
6. Na kraju ročišta, sudija za prethodni postupak izdaje naredbu koja:
  - 6.1. osporava zaplenu imovine i naređuje da se odmah odmrzne imovina, ili
  - 6.2. potvrđuje naredbu za zaplenu imovine i odmah izdaje naredbu za dugoročnu zaplenu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

35. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
36. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. Ustava, koji propisuju:

*“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
[...]*

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.
37. Sud se takođe dalje poziva na uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ”.
[...]*

Člani 48 (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49 (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

38. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [PNS. br. 58/2021] od 8. novembra 2021. godine Apelacionog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu povređene, u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.

39. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući i uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 39 (2) posebno propisuje:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

40. Gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika (vidi, slučaj [KI04/21](#), podnositeljka zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26, vidi takođe slučaj [KI175/20](#), podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).

41. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, tačnije, koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „očigledno neosnovan“, i specifičnosti gore navedene četiri kategorije navoda kvalifikovani kao „očigledno neosnovan“, Praktični vodič ESLJP-a o kriterijumima prihvatljivosti od 31. avgusta 2019. godine; deo III. Neprihvatljivost zasnovana na meritumu; A. Očigledno neosnovani zahtevi, stavovi 255 do 284, vidi takođe slučaj [KI04/21](#), gore citiran, stav 27, kao i slučaj [KI175/20](#), gore citiran, stav 38).

42. U tom smislu i daljem tekstu, kako bi ocenio prihvatljivost zahteva, odnosno u okolnostima ovog slučaja, ocenjujući da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj [KI04/21](#), gore citiran, stav 28).

43. U smislu ove normativne pozadine, Sud skreće pažnju da se suštinsko pitanje u okolnostima konkretnog slučaja odnosi na navod podnosioca zahteva da redovni sudovi nisu poštovali ustavne garancije *obrazložene sudske odluke*, budući da nisu odgovorili na bitne navode podnosioca zahteva u vezi sa sledećim pitanjima: (i) zahtev za zamrzavanje imovine je trebalo da podnese nadležni sud u Švajcarskoj, a ne

Tužilaštvo, kao što se desilo u ovom slučaju i isti nije sadržava o informacije o tome kada se navodi da je izvršeno krivično delo, odnosno koji je rok zastarelosti za krivična dela zbog kojih je bio pod istragom u Švajcarskoj; (ii) pravni standard za izdavanje naredbe za dugoročnu zaplenu imovine mora da se poklapa sa *razumnom sumnjom*; (iii) nije postojao nijedan dokaz kojim se navodi da je imovina podnosioca zahteva proizvod nekog krivičnog dela; (iv) nije obrazloženo odbijanje predloga odbrane da se sasluša u svojstvu svedoka *doušnik* koga su pomenuli švajcarski organi.

44. S tim u vezi, Sud podseća da podnosilac zahteva osporava zaključke redovnih sudova pred Sudom, navodeći (I) povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, kao i člana 6. EKLJP-a, kao rezultat nedostatka obrazložene sudske odluke, kao i (II) povredu člana 46. Ustava kao rezultat nezakonitog oduzimanja njegove imovine i sredstava.

(I) Što se tiče navoda o povredi članova 31. i 32. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a u pogledu prava na obrazloženu odluku

i. Opšta načela

45. Kada je reč o pravu na obrazloženu sudsku odluku zagaranovanom članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud pre svega naglašava da on već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je izgrađena zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a, (uključujući, ali ne ograničavajući se na predmete [Hadjianastassiou protiv Grčke](#), br. 12945/87, presuda od 16. decembra 1992. godine; [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine; [Hiro Balani protiv Španije](#), br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), br. 20124/92, presuda od 19. februara 1998. godine; [Garcia Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine; [Hirvisaari protiv Finske](#), br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine; [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine; [Buzescu protiv Rumunije](#), br. 61302/00, presuda od 24. maja 2005. godine; [Pronina protiv Ukrajine](#), br. 63566/00, presuda od 18. jula 2006. godine; i [Tatishvili protiv Rusije](#), br. 1509/02, presuda od 22. februara 2007. godine). Pored toga, osnovni principi koji se odnose na pravo na obrazloženu sudsku odluku razrađeni su i u slučajevima ovog Suda, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve [KI22/16](#), podnosilac zahteva: *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16](#), podnosilac zahteva: *IKK Classic*, presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16](#), podnosilac zahteva: *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; [KI87/18](#), podnosilac zahteva: *IF Skadiforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine, i [KI24/17](#), podnosilac zahteva: *Bedri Salihu*, presuda od 27. maja 2019. godine, [KI35/18](#), podnosilac zahteva: *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 11. decembra 2019. godine; kao i slučaj Suda: [KI230/19](#), podnosilac zahteva: *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 135).
46. U principu, Sud ističe da garancije sadržane u članu 6. EKLJP-a obuhvataju i obavezu sudova da navedu dovoljna obrazloženja za svoje odluke (vidi, slučaj ESLJP-a: [H. protiv Belgije](#), br. 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53; i, vidi slučaj Suda: [KI230/19](#), podnosilac zahteva: *Albert Rakipi*, gore citiran, stav 139 i slučaj [KI87/18](#), podnosilac zahteva: *IF Skadiforsikring*, gore citiran, stav 44).
47. Sud takođe naglašava da zasnovano na njegovoj sudskoj praksi prilikom ocene principa koji se odnosi na pravilno sprovođenje pravde, odluke sudova moraju sadržavati obrazloženje na kojem se zasnivaju prilikom ocenjivanja i odlučivanja. Obim u kojem se primenjuje ova obaveza navođenja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u smislu okolnosti konkretnog slučaja. Suštinski

argumenti podnosioca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti, a navedeni razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi, slično predmete ESLJP-a: *Garcia Ruiz protiv Španije*, gore citiran, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, gore citiran, stav 27; i *Higgins i drugi protiv Francuske*, gore citiran, stav 42, vidi, takođe, slučaj Suda KI97/16, podnosilac zahteva: *IKK Classic*, gore citiran, stav 48; i slučaj KI87/18, podnosilac zahteva: *IF Skadeforsikring*, gore citiran, stav 48). Iako ne traži da se detaljno odgovori na svaki prigovor koji predoči podnosilac zahteva, ta obaveza ipak podrazumeva da strane u sudskom postupku mogu očekivati konkretan i izričit odgovor na one svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka (vidi, predmet: *Morerira Ferreira protiv Portugalije (br. 2)*, br. 19867/12, presuda od 11. jula 2017. godine, stav 84 i sve tu korišćene reference; kao i slučaj Suda: KI230/19, podnosilac zahteva: *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 137).

48. Pored toga, Sud se poziva i na svoju sudsku praksu gde ocenjuje da obrazloženje odluke treba da naglasi odnos između zaključaka merituma i razmatranja dokaza s jedne strane i pravnih zaključaka suda s druge strane. Presuda suda će povrediti ustavno načelo zabrane proizvoljnosti u odlučivanju ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logični odnos među njima (vidi, slučajeve Ustavnog suda: br. [KI72/12](#), podnosilac zahteva: *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61; br. [KI135/14](#), podnosilac zahteva: *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 58, i [KI97/16](#) podnosilac zahteva: *IKK Classic*, presuda od 8. decembra 2017. godine; KI138/19 podnosilac zahteva: *Ibish Raci*, gore citiran, stav 45; kao i slučaj Suda: KI230/19, podnosilac zahteva: *Albert Rakipi*, gore citiran, stav 138).

ii. *Primena opštih načela u okolnostima konkretnog slučaja*

49. U tom smislu, Sud primećuje da se u okolnostima konkretnog slučaja, bitna stvar odnosi na pitanje da je (i) zahtev za zamrzavanje imovine trebalo da podnese nadležni sud u Švajcarskoj, a ne Tužilaštvo, kao što se desilo u ovom slučaju i isti nije sadržava o informacije o tome kada se navodi da je izvršeno krivično delo, odnosno koji je rok zastarelosti za krivična dela zbog kojih je bio pod istragom u Švajcarskoj; (ii) pravni standard za izdavanje naredbe za dugoročnu zaplenu imovine mora da se poklapa sa *razumnom sumnjom*; (iii) nije postojao nijedan dokaz kojim se argumentuje da je imovina podnosioca zahteva proizvod nekog krivičnog dela; (iv) nije obrazloženo odbijanje predloga odbrane da se sasluša u svojstvu svedoka *doušnik* koga su pomenuli švajcarski organi.
50. Što se tiče gore navedenih pitanja, Sud će se dalje pozivati na relevantne delove odluka redovnih sudova koji se odnose na navode podnosioca zahteva. Sud se prvo poziva na naredbu o dugoročnoj zapleni [PNDS. br. 16/2021] Osnovnog suda, koji je navod podnosioca zahteva da za izdavanje naredbe za dugoročnu zaplenu mora postojati standard *osnovane sumnje*, obrazložio sledeće:

“U ovom slučaju postoji sumnja da su okrivljeni izvršili krivična dela za koja se terete, dok je sud ovu sumnju utvrdio na osnovu dopisa – dokaza koje je primio od švajcarskih organa, na osnovu kojih se potvrđuje da su okrivljeni izvršili krivična dela za koja su osumnjičeni. Što se tiče navoda odbrane da u ovom slučaju treba da postoji osnovana sumnja kao zakonski standard za izdavanje naloga za zaplenu, sud je utvrdio da u konkretnom slučaju postoji standard sumnje kao zakonski uslov koji je potvrđen dokazima i činjenicama koje su date na raspolaganje preko međunarodne pravne pomoći od strane švajcarskih organa.

Član 266. ZKPRK-a, odnosno stav 5 istog člana zahteva kao pravni standard jasno izreciv dokaz i da se jasno izreciv dokaz kao pravni standard ne poklapa sa navodom odbrane da u ovom slučaju moramo imati osnovanu sumnju iako je sud iz izvedenih dokaza utvrdio da postoji osnovana sumnja da su okrivljeni izvršili krivična dela za koja su osumnjičeni, dok je ta sumnja utvrđena na osnovu dokaza koje su dobijeni međunarodnim pravnim putem od strane švajcarskih organa“.

51. Pored toga, što se tiče navoda da nije postojao ni jedan jedini dokaz kojim se argumentuje da je imovina podnosioca zahteva proizvod nekog krivičnog dela, Osnovni sud je obrazložio na sledeći način:

“Na osnovu bankovnih računa, koje je podnela odbrana kao dokaz na ročištu za izdavanje naredbe za dugoročnu zaplenu, vide se bankovne cirkulacije iznosa koje je deponovao i povukao okrivljeni Hysni Bajraj, međutim, bez ijedne činjenice ili dokaza okrivljeni Hysni Bajraj nije mogao da dokaže odakle je novac prebačen na bankovne račune, kako je taj novac deponovan u banci i odakle je ostvaren. Zapravo, sud je to takođe potvrdio i na osnovu izjave samog okrivljenog Hysnija Bajraja, da su finansijska sredstva sredstva koje je deponovao s vremena na vreme na svoj račun kroz gotovinu i da taj novac proizilazi iz posla dok je radio u Švajcarskoj, bez davanja bilo kog konkretnog dokaza.

Sud je iz izveštaja bankarskih računa primetio da je Hysni Bajraj deponovao značajna finansijska sredstva na svoje bankarske račune, daje povukao finansijska sredstva i to iznose preko 100.000 EVRA, međutim, ni u jednom slučaju nije predočio nijedan dokaz da su ta sredstva stvorena preko zakonskih aktivnosti, dok su naprotiv švajcarski organi podneli dovoljno dokaza da postoji sumnja da je ta finansijska sredstva stvorio A.B., a zatim ih je njegov otac Hysni Bajraj uložio na Kosovu”.

52. Pored toga, što se tiče navoda podnosioca zahteva da je zahtev za zamrzavanje imovine u skladu sa Zakonom o međunarodnoj pravnoj saradnji u krivičnim pitanjima trebalo da podnese nadležni sud u Švajcarskoj, a ne Tužilaštvo, te da zahtev ne sadrži informacije o tome kada se navodi da je izvršeno krivično delo, odnosno koji je rok zastarelosti krivičnih dela za koja su bili pod istragom u Švajcarskoj, Osnovni sud je obrazložio na sledeći način:

“Takođe, što se tiče navoda odbrane da je zahtev u suprotnosti sa Zakonom o međunarodnoj pravnoj saradnji, smatra da je zahtev podnet diplomatskim putem i da je ispunio sve zakonske uslove da ga razmatra sud i da isti ne bude odbijen, kao nedozvoljen”.

53. Sud takođe primećuje da što se tiče navoda o neobrazloženosti, jer je odbijen predlog odbrane da se u svojstvu svedokasaslušadoušnik pomenut od strane švajcarskih organa, Osnovni sud je obrazložio sledeće:

“Sud je, povodom predloga odbrane i okrivljenih da se saslušaju doušnik koji je dao informacije švajcarskim organima krivičnog gonjenja, odbio predlog da se ovaj doušnik saslušaju, jer su doušnici zaštićeni, istraga je u početnoj fazi i svako saslušanje ovog doušnika bi štetilo istrazi”.

54. Sud se dalje poziva na rešenje [PNS. br. 58/2021] od 8. novembra 2021. godine Apelacionog suda, koji je bitne navode podnosioca zahteva obrazložio na sledeći način:

“Stoga, ovaj sud ocenjuje da za sada postoje zakonski razlozi za izdavanje naredbe za dugoročnu zaplenu i da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je izdao naredbu za dugoročnu zaplenu, budući da je Specijalni tužilac Kosova obezbedio dovoljno dokaza koji pokazuju razloge na osnovu kojih se opravdava zaplena, s obzirom da postoji osnovana sumnja da su gore navedeni okrivljeni izvršili krivična dela, a tu sumnju sud utvrđuje na osnovu dopisa-dokaza koje su podneli švajcarski organi, a koji dokazuju da su okrivljeni izvršili krivična dela za koja su osumnjičeni. Takođe, što se tiče imovine-sredstava koja su zaplenjena ovom naredbom, za njih postoji sumnja da su stvorena krivičnim delima na osnovu dokaza švajcarskih organa i da su optuženi tim finansijskim sredstvima stvorili ovu imovinu- sredstva. Iz izveštaja o bankovnim računima, sud je primetio da je jedan od okrivljenih položio velike sume novca i da je vršio kretanja finansijske imovine o kojima nije pružio nikakav dokaz da je ova imovina nastala pravnim aktivnostima, dok su, naprotiv, švajcarski organi pružili dovoljno dokaza da postoji sumnja da su ova finansijska sredstva sredstva koja je stvorio sin okrivljenog, a zatim uložio na Kosovo drugi okrivljeni.

Sud je uzeo u obzir i neke druge navode, ali za sud za sada nema dokaza o iznetim navodima, a uzimajući u obzir da je predmet u fazi istrage, sud utvrđuje da je za sada neophodno da se izda naredba za dugoročnu zaplenu i da u fazi istrage pre podizanja optužnice ili čak kasnije, osumnjičeni svoje iskaze mogu dokazati materijalnim dokazima. Dakle, iz ovih razloga, prema oceni ovog suda, proizilazi da je naredba za dugoročnu zaplenu zasnovana na prihvatljivim dokazima koji su zasnovani na zakonu”.

55. Na osnovu gore navedenog, Sud smatra da su redovni sudovi obradili i odgovorili na sve relevantne navode podnosioca zahteva iznete u žalbi protiv naredbe za dugoročnu zaplenu imovine, pri čemu je ocenio da su sudovi imali dovoljno i ubedljivih dokaza koji potkrepljuju njihov zaključak u vezi sa odlučivanjem u slučaju podnosioca zahteva.
56. Sud takođe želi da podseti da član 31. Ustava i član 6.1. EKLJP-a obavezuju sudove da obrazlože svoje odluke, međutim, to se ne može tumačiti na način da se od njih zahteva detaljan odgovor za svaki navod (vidi, slučajeve ESLJP-a: *Van de Hurk protiv Holandije*, gore citiran; *Garcia Ruiz protiv Španije*, gore citiran, stav 26; *Jahnke i Lenoble protiv Francuske*, br. 40490/98, odluka od 29. avgusta 2000. godine, stav 81).
57. Na osnovu gore navedenog, u ocenjivanju navoda u vezi sa navodnom povredom člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1. EKLJP-a, Sud smatra važnim da ponovi opšti stav da „pravda“ koja se zahteva gore navedenim članovima nije „suštinska, već „proceduralna“ pravda. U praktičnom smislu, koncept „proceduralne pravde“ znači: (i) mogućnost kontradiktornog postupka/načelo procesnog kontradiktornog postupka; (ii) mogućnost da strane u različitim fazama postupka iznesu argumente i dokaze koje smatraju relevantnim za određeni slučaj; (iii) mogućnost efektivnog osporavanja argumenata i dokaza koje je iznela suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti koji su, objektivno posmatrano, relevantni za rešavanje slučaja, budu propisno saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a: *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68, i slučajevi Ustavnog suda: KI128/19, podnosilac zahteva: *Artan Mala*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. februara 2021. godine, stav 58, i KI22/19, podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42).

58. U tom smislu, Sud smatra da su u slučaju podnosioca zahteva ispoštovani svi gore navedeni uslovi od strane redovnih sudova. Podnosilac zahteva i dalje može biti nezadovoljan ishodom suđenja u njegovom slučaju, međutim, to nezadovoljstvo ne može samo po sebi da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovana Ustavom (vidi, slučaj ESLJP-a: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
59. Stoga, Sud smatra da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava na obrazloženu odluku, kao što je zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6.1 EKLJP-a, koje podnosilac zahteva povezuje i sa članom 32. Ustava, očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu(2) pravila 39 Poslovnika.

(II) Što se tiče navoda o povredi člana 46. Ustava

60. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe ističe da je osporena odluka doneta u suprotnosti sa pravima zagarantovanim članom 46. [Zaštita imovine] Ustava.
61. Što se tiče navoda o povredi prava na imovinu, Sud se poziva i na član 1 Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a. S tim u vezi, član 1 Protokola br. 1 sadrži tri različita pravila. Prvo pravilo je, definisano u prvoj rečenici prvog stava, opšte prirode i izražava načelo *mirnog uživanja imovine*. Drugo pravilo, sadržano u drugoj rečenici prvog stava, obuhvata samo *lišavanje „poseda“* i podvrgava ga određenim uslovima. Treće pravilo, navedeno u drugom stavu, priznaje da države ugovornice imaju pravo, između ostalog, da *kontrolišu korišćenje imovine* u skladu sa opštim interesom (vidi predmete ESLJP-a: *Sporrong i Lönnroth protiv Švedske*, br. 7151/75; 7152/75, presuda od 23. septembra 1982. godine, stav 61; *Iatridis protiv Grčke*, br. 31107/96, presuda od 25. marta 1999. godine, stav 55; *J.A. Pye (Oxford) Ltd i J.A. Land Ltd (Oxford) Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 44302/02, presuda od 30. avgusta 2007. godine, stav 52; *Ališić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Slovenije i Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, br. 60642/08, presuda od 16. jula 2014. godine, stav 98).
62. Sud podseća da član 46. Ustava i član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a ne garantuje pravo na sticanje imovine (vidi, slučajeve Suda: *KI201/18*, podnosilac zahteva: *Selami Taraku*, rešenje o neprihvatljivosti od 1. novembra 2019. godine, stav 39; *KI83/18*, podnosilac zahteva: *Ivica Milosević*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. oktobra 2019. godine, stav 41; vidi, i slučajeve ESLJP-a: *Van der Mussele protiv Belgije*, br. 8919/80, presuda od 23. novembra 1983. godine, stav 48; i *Slivenko i drugi protiv Letonije*, zahtev br. 73049/01, presuda od 9. oktobra 2003. godine, stav 121).
63. U ovom kontekstu, Sud se poziva na tumačenja ESLJP-a, gde se ističe da se član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a primenjuje samo na postojeću „imovinu“ nekog lica (vidi, slučaj ESLJP-a: *Marckx protiv Belgije*, br. 6833/74, presuda od 13. juna 1979. godine, stav 50; *Anheuser-BuschInc. protiv Portugalije*, br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, stav 64).
64. Konfiskaciju i zamrzavanje imovine ESLJP generalno smatra kontrolom korišćenja imovine, što treba uzeti u obzir u skladu sa drugim stavom člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a, uprkos činjenici da uključuju lišavanje „imovine“ (vidi predmete ESLJP-a: *AGOSI protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 9188, presuda od 24. oktobra 1986. godine, stav 51; *Raimondo protiv Italije*, br. 12954/87, presuda od 22. februara 1994. godine, stav 29; *Imeri protiv Hrvatske*, br. 77668/14, presuda od 24. septembra 2021. godine, stav 66). Po pitanju koje se od pravila člana 1 Protokola br. 1 primenjuje, ESLJP-a ponavlja svoj dosledan stav da se mera konfiskacije kao i zamrzavanje

imovine smatraju kontrolom korišćenja imovine, u smislu drugog stava člana 1 Protokola br. 1 Konvencije.

65. Shodno tome, Sud će se prvo pozabaviti pitanjem da li je podnosilac zahteva imao „imovinu“ prema članu 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.

A. Da li je podnosilac zahteva imao imovinu

66. Razmatrajući tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa gore navedenim načelima u vezi sa pitanjem da li se član 46. Ustava *primenjuje* u odnosu na član 1. Protokola br. 1. EKLJP-a, Sud ocenjuje da naredba za dugoročnu zaplenu imovine, iako uključuje lišavanje imovine, ipak predstavlja kontrolu korišćenja imovine prema značenju drugog stava člana 1. Protokola br. 1 Konvencije.
67. Pozivajući se na gore navedenu praksu, u okolnostima ovog slučaja, Sud zaključuje da podnosilac zahteva uživa „imovinu“ u smislu člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.
68. U tom smislu, Sud će dalje razmotriti da li je bilo uplitanja u pravo svojine podnosioca zahteva.

B. Da li je bilo uplitanja

69. Sud prvo ističe da praksa ESLJP-a naglašava da se za osobu koja poseduje predmet mora pretpostaviti da ima imovinsko pravo nad njim sve dok se ne utvrdi suprotno dokazima (vidi, predmet ESLJP-a: [Imeri protiv Hrvatske](#), gore citiran, stav 63).
70. Sud skreće pažnju da je naredbom o dugoročnoj zabrani [PNDS. br. 16/2021] od 15. oktobra 2021. godine Osnovnog suda, koja je potvrđena 8. novembra 2021. godine rešenjem [PNS. br. 58/2021] Apelacionog suda, između ostalog, naloženo dugoročno zamrzavanje imovine (nepokretnosti i bankovnih računa) na ime/i u posedu podnosioca zahteva i okrivljenog A.B, koja je obuhvatala: bankovne račune u Raiffeisen banci, ProCredit banci i Bankën Kombëtare Tregtare (BKT); nepokretnu imovinu u posedu/vlasništvu podnosioca zahteva, što uključuje: stanove u Prištini, parcele u Zrzi-opština Orahovac i u Đakovici.
71. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud pojašnjava da nije sporno da naredba za dugoročnu zaplenu imovine predstavlja uplitanje u imovinska prava podnosioca zahteva.
72. U smislu poslednje navedenog, a uzimajući u obzir tvrdnje podnosioca zahteva o uplitanju u njegovo imovinsko pravo, Sud će razmotriti da li je bilo uplitanja u imovinsko pravo podnosioca zahteva koje može biti opravdano.

C. Opravdanost uplitanja u pravo svojine

73. Pored toga, što se tiče zakonitosti uplitanja (mešanja), Sud prvo mora da oceni da li postoji pravni osnov u pravnom sistemu zemlje u vezi sa dugoročnom zaplenom stvari. U pogledu poslednje navedenog, Sud skreće pažnju da je nalog o dugoročnoj zaplenu imovine imala pravni osnov u članu 266. ZKPK-a i da je isti osnov korišćen u sudskom postupku u vezi sa nalogom o dugoročnoj zaplenu [PNDS. br. 16/2021] od 15. oktobra 2021. godine Osnovnog suda, koji je potvrđen 8. novembra 2021. godine rešenjem [PNS. br. 58/2021] Apelacionog suda.

74. Sud primećuje da država ima legitiman interes, a takođe i dužnost, na osnovu različitih međunarodnih ugovora i domaćeg zakonodavstva, da sprovede mere za otkrivanje i praćenje kretanja gotovine preko državnih granica, jer se velike količine novca mogu koristiti za pranje novca, a tu sumnju je podiglo protiv podnosioca zahteva Gradsko tužilaštvo u Bazelu kroz zahtev za međunarodnu međusobnu pravnu pomoć za krivični predmet koji je pod istragom.
75. Stoga, preostalo pitanje koje Sud treba da utvrdi jeste da li je postojao razuman odnos proporcionalnosti između sredstava koje su vlasti koristile za postizanje ovog cilja i zaštite prava podnosioca žalbe na mirno uživanje svoje imovine.

D. Proporcionalnost uplitanja (mešanja) u pravo svojine

76. Sud pojašnjava da kako bi bila proporcionalna, težina uplitanja mora biti srazmerna ozbiljnosti povreda za koje je izrečena (vidi, predmete ESLJP-a: [Gabrić protiv Hrvatske](#), br. 9702/04, presuda od 5. februara 2009. odine, stav 39. i [Boljević protiv Hrvatske](#), br. 43492/11, presuda od 31. januara 2017. godine, stav 44).
77. Sud pojašnjava da na osnovu prakse ESLJP-a, preventivne mere dugoročne zaplene imovine, izrečene u odsustvu krivične kazne, kao takve, ne predstavljaju povredu člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a. Funkcionisanje pretpostavke da imovina lica za koje se sumnja da pripada aktivnostima pranja novca predstavlja prihod od nezakonitih radnji nije samo po sebi zabranjeno, ako relevantni postupci daju vlasniku ili podnosiocu razumnu mogućnost da svoj slučaj iznese pred sudskim vlastima (u vezi sa ovim standardom, vidi, odluku ESLJP-a: [Arcuri i drugi protiv Italije](#), br. 52024/99, odluka od 5. jula 2001. godine).
78. S obzirom na to, imajući u vidu polje slobodne procene koje države uživaju kada kontrolišu korišćenje imovine u skladu sa opštim interesom, posebno u kontekstu politike osmišljene za borbu protiv krivičnog dela pranja novca, Sud zaključuje da uplitanje u pravo podnosioca zahteva na mirno uživanje njegove imovine nije bilo nesrazmerno legitimnom cilju kojem se težilo. Shodno tome, tvrdnje podnosioca zahteva su očigledno neosnovane na ustavnim osnovama, kao što je definisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

Zaključak

79. Na kraju, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, jer se navodi o (I) *neobrazloženoj sudskoj odluci* i o (II) povredi člana 46. Ustava, proglašavaju kao očigledno neosnovanu navodi. Stoga, zahtev u celosti treba da se proglaš neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, dana 12. aprila 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka Nimani